

POKOJ VÁM!

MĚSÍČNÍK
UNIČOVSKÉ
FARNOSTI

Oltář Nejsvětější Trojice II.

Oltářní architektura obsahuje vedle výjimečné sochařské výzdoby také hlavní oltářní obraz a obraz v nástavci - olejomalby na plátně. Ústřednímu obrazu

uničovského bočního oltáře dominuje v centru horní části monstrance, které asistují po levé straně (tj. z heraldického hlediska významnější straně) ukřižovaný Kristus a vpravo klečící Panna Maria. Kristovi prýští z rány na boku krev, zatímco Madoně z cudně ukrytého řadra mléko, jejichž proudy se slévají v centrální monstranci. V jejím středu je zobrazen kříž, na kterém spočívá beránek, ztělesnění Kristovy oběti, a nad ní trůní Bůh Otec s holubicí Ducha svatého. Motiv eucharistické svátosti obrazu dominuje, ovládá téměř polovinu obrazového pole. Ve spodní části je plocha zaplněna anděly a svatými přímluvci, kteří jsou viditelně zastoupeni sv. Janem Nepomuckým (v rochetě s almucí a smeknutým biretem v ruce), sv. Janem Sarkanderem (sutana), sv. Mikulášem z Bari (atribut tří koulí na knize), sv. Apollónií (kleště s vytrženým zubem) a dále jsou rozpoznatelní sv. Augustin (planoucí srdce), sv. Ondřej (kříž ve tvaru písmene X) a sv. Josef (lilie). Levé části této partie obrazu dominuje anděl vysvobozující hříšníka z plamenů Pekla, ve kterém jsou ponořeni další ztracenci, na což dohlíží archanděl Michael s planoucím mečem a váhami. Za touto scénou lze ještě identifikovat archanděly Rafaela (poutnická hůl) a Gabriela (lilie), tradiční účastníky Posledního soudu. Kompozice obrazu je především ve spodní části neobyčejně dynamická, plně odpovídající dramatické situaci záchrany duše ze ztracení.

K umírněnosti výrazu této partie obrazu přispívá nejen elegantní postava klečící Panny Marie, ale rovněž způsob zobrazení Krista, který je se zavřenými očima

Září 2005

Číslo 5

Ročník 1

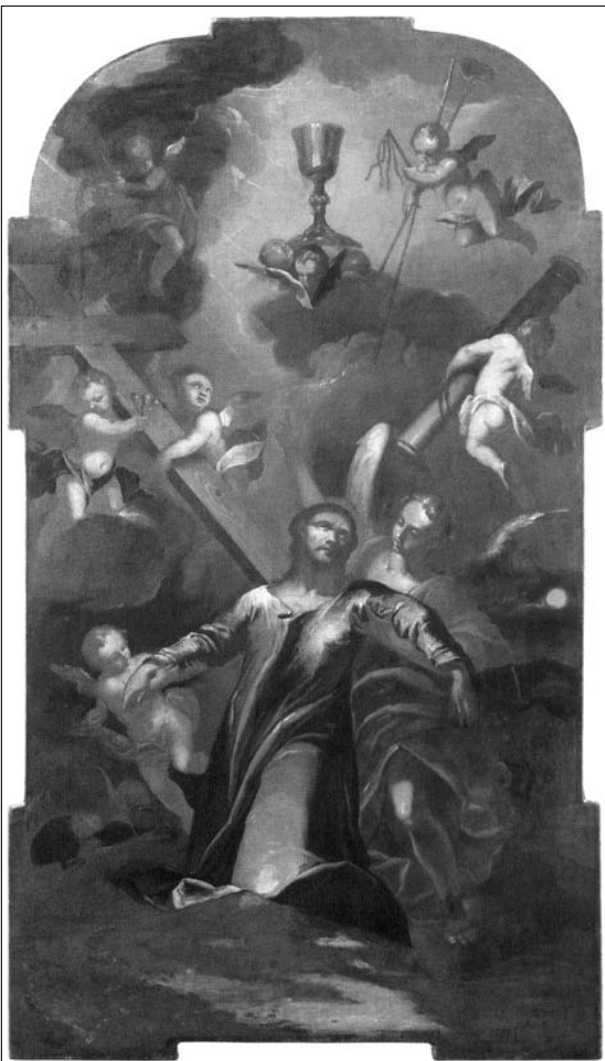
zachycen v okamžiku smrti. Tomu odpovídá i zasmušilý výraz Boha Otce s přivřenými očima.

Na obraze v nástavci podobně jako je na předchozím obrazu ústředním motivem monstrance jako symbol Těla Páně, tak na tomto je to kalich, odkazující na Krev Páně. V horní části obrazu na toto téma ukazuje výrazný kalich, který je nejen symbolem smrti, ale i výrazem úmyslu Boha Otce, jenž rozhodl o smrti Syna a dává mu kalich jako jeho pravý úděl. Jako předzvěst blízké Kristovy smrti jsou při tom ni další andělé držící vedle vlastního kříže s hřebíky nástroje umučení: sloup s provazy, důtky, kopí, octová houba na tyči a trnová koruna.

Lze konstatovat, že jednotlivé idey, která prostupuje ikonografií obou uničovských oltářních obrazů je eucharistická symbolika, což se odrazilo v jejich tradičním označení jako Adorace Těla a Krve Páně. Zasvěcení oltáře se dříve uvádělo jako Těla Páně, což není zcela přesné. Eucharistické téma je sice v sakrálním umění, a barokním zvláště, značně rozšířené, nicméně uničovské malby představují velice originální zpracování tohoto motivu. Už

samotné odkazy na prvky svátosti jsou zvláštní. Ne tolik u monstrance, jako u akcentovaného kalichu, který zajímavě spojuje symboliku Kristova údělu s motivem kalichu obecenství, tj. souvisejícím s časově těsně předcházejícím ustanovením večeře Páně („*tento kalich jest nová smlouva v mé krvi, která se za vás vylévá*“, Luk 22, 20), kdy Kristus

předal apoštolům kalich své oběti jako předzvěst stejného údělu, který je čeká, ale ovšem rovněž jako vyjádření jistoty, že Církev, věřící mají účast na oběti Krista. Byť symbolika eucharistické svátosti prostupuje oběma obrazy, jejich podstatou je vlastně něco trochu jiného než její pouhá adorace. Oltářní obrazy a především jejich vzájemný vztah představují po ikonografické stránce spletitý oříšek. Spojitost oslavy Krve Páně a Modlitby v Getsemanech byla již zmíněna. Ještě více motivů pozorujeme na hlavním oltářním obraze. V horní části konfigurace Boha Otce, Ducha Svátého a Ukřižovaného odkazuje na motiv tzv. Trůnu milosti, potažmo Nejsvětější Trojice. Schéma mrtvého Krista a klečící Marie se zase odvolává na vzorec jejich přímlyvy u Boha Otce, doplněné o světec-kou skupinu, vykonávající vůči nebeskému páru přímlyvu. Ta bezprostředně souvisí s dalším ikonografickým tématem, Posledním soudem, s dominantní scénou sv. Michaela, toho, který při soudu váží duše a dalšího anděla, který zachraňuje hříšníka z plamenů pekla. Všechna ikonografická témata se doplňují. Klíčem je zázračná moc eucharistie, ztělesněná oběť Krista, která je zárukou konečného vykoupění. Ukřižovaný Kristus je zobrazen jako mrtvý, tj. jako skutečná oběť. K Ukřižování odkazují ostatně i boční sochy oltáře, sv. Jan

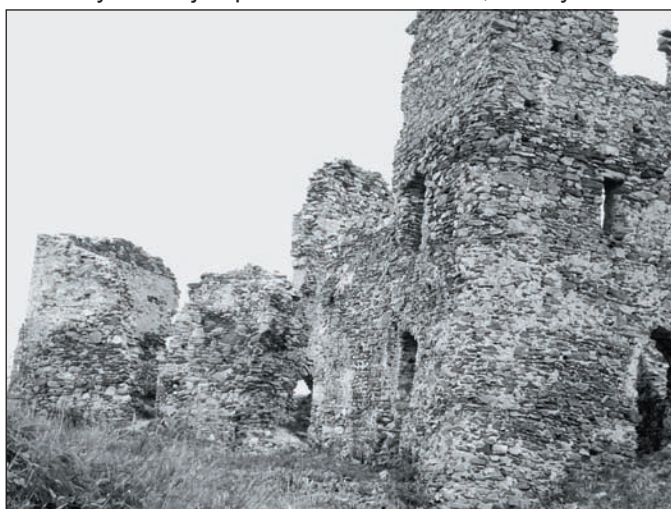
a sv. Máří Magdalena, tradiční asistenční postavy Kalvárie. Tento oltář představoval pro křesťana barokní doby srozumitelné poselství o spásonosné moci eucharistie, umocněné patronátem Nejsvětější Trojice, přímlyvou Panny Marie a svatých, což vše dohromady poskytovalo věřícím naději na vykoupění a konečné vysvobození všech, i hříšníků, od smrti a sil zla. Bylo by tedy chybou domnívat se, že tématem obrazů je pouze adorace eucharistické svátosti v intencích „prosté“ barokní zbožnosti. Oba vytvářejí významový celek, který k baroknímu člověku promlouval specifickým jazykem. Modlící se Kristus v Getsemanech předznamenává svou smrt na kříži, k níž se vztahují i boční sochy sv. Jana a sv. Máří Magdaleny a vlastní výklad a smysl toho je vyložen v hlavním oltářním obraze, jehož klíčovou součástí je motiv Posledního soudu. Obrazy jsou tak především výrazem naděje, víry křesťanů ve spásu zajištěnou díky Kristově oběti, ztělesněné ve svátosti eucharistie. Tuto exkurzi do světa barokní zbožnosti a umění tak můžeme ukončit optimistickými slovy písně Václava Holana Rovenského: „*Hody se již začínají, Beránka všickni jísti mají, chudí, bohatí, žebráci, kunstýři, učení žáci, laikové, kněží i vojáci.*“

-jako-

Tip na nedělní výlet V. část

Dnes se vydáme na zříceninu hradu Brníčko. Následující popis odpovídá zkušenostem ze srpnového výletu rodiny Hájkovy a Vomáčkové. Množství možností, kterak zvolený cíl navštívit, je nepřeborné. Ten, kdo se rád projde, může například vystoupit z vlaku v Nové Hradečné a dojít ke zřícenině přes Bradlo, což představuje z Bradla 12 km chůze. Pokud však zvolíme za dopravní prostředek automobil, můžeme vyzkoušet cestu „Uničov - Medlov - Úsov - Police - Janoslavice - Rohle - Strupšín - Brníčko“. Popsaná trasa měří 22 km a je pravděpodobně nejkratší ze všech možných variant. Auto lze zaparkovat na návsi u pomníku. Ke hradu odtud vede červeně a současně i modře značená cesta. Tato cesta je však příliš příkrá a pokud sebou bereme kočárek anebo nám již nohy tolik neslouží, je možné použít i mírnější neznačenou cestu. V tomto případě se dáme před kostelem doprava kolem kamenné zidky, zatočíme směrem do ulice nad hospodu u Kouřilů a na jejím konci se pustíme doleva, vzhůru do kopce, polními cestami uprostřed kvetoucích luk s mateřídouškou. Výšlap je asi jen kilometr dlouhý a není nutné ho přesněji popisovat, protože kopec se zříceninou je

dnes oproti dřívějšímu odlesněn a cíl je tudíž velmi dobře viditelný. Snad jen pro informaci uvádím, že když se ces-

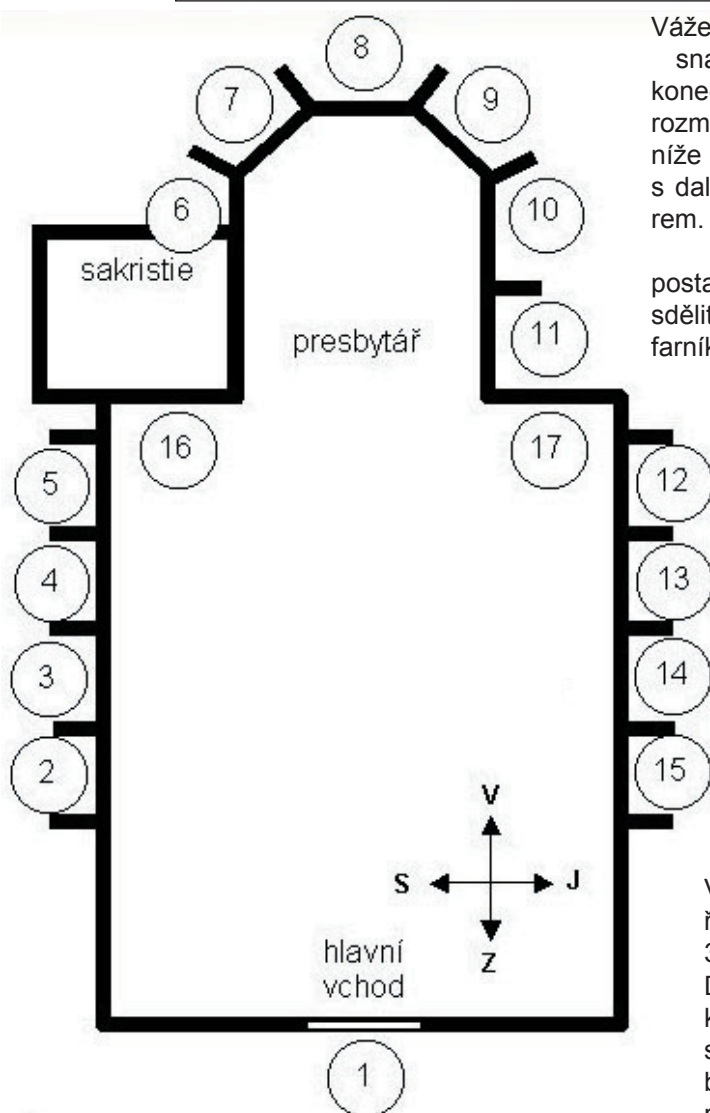
ta nad domky v lukách po chvíli rozdvouje, doporučuji dát se raději doprava. Levá odbočka klame tím, že se zdá vést k hradu rychleji, protože je k němu blíže, ale mohli byste se ocitnout na privátním pozemku a možná případně rozlobit i jeho majitele. Přímo na hradě lze opéci buřty a protože se nejedná o příliš frekventované

místo, dá se na travnatém plácku naproti hradu dokonce při odpoledním sluníčku i usnout, a to neplatí jen o dětech. Hrad byl vybudován ve 30. letech 14. století a první zmínka o něm je z roku 1356. Jako zbořený se uvádí už v roce 1513. Neměl nikdy hlavní věž, tzv. hlásku, a dokonce zde nebyly nalezeny ani pozůstatky hradní kaple. Na návsí je pak uváděna na informační tabuli zajímavá historka o rodovém původu Franze Lehára, její věrohodnost si ovšem netroufnu zaručit. To prý za napoleonských válek unikl jistý markýz a francouzský kapitán Le Harde z ruského zajetí a schoval se na zdejší hradní zřícenině. Nalezlo ho zde selské děvče, které se o něj staralo. Romantický příběh byl zakončen svatbou a postupným počestěním jména až na známé „Lehár“. A tak se to pak psávalo i u dalších generací, tedy u zmíněného operetního skladatele Franze Lehára.

-jihá-

Svatí na vitrážích našeho kostela V. část

Vážení čtenáři,

snad přivítáte s povděkem, když se v tomto čísle časopisu konečně budete moci seznámit také s celkovým přehledem rozmístění jednotlivých vitráží. K tomuto účelu Vám poslouží níže uvedené schema. Dále pak následuje bližší seznámení s dalším světce, tentokrát se sv. Klementem Maria Hofbauerem.

Poznámka: Pokud máte někdo vědomosti o totožnosti postav neznámých světců na vitrážích č. 7,9 a č.12, můžete je sdělit redakční radě a tyto informace by mohly obohatit naše farníky v některém z dalších čísel časopisu

1. okno nad hlavním vchodem (soubor světců a světic)
2. sv. Jan Sarkander a sv. Klement Maria Hofbauer
3. sv. Vincenc a sv. Filoména
4. Sixtinská Madona s anděly
5. sv. Archanděl Michael
6. sv. Edita Steinová
7. sv. Pedigrín a sv. Michal (??)
8. dva andělé s relikviářem
9. sv. Kristýna a Rudolf z Bernu (??)
10. sv. Maxmilián Kolbe
11. sv. Jiří
12. sv. Johana (??)

Sv. Klement Maria Hofbauer, kněz a rodák z Tasovic u Znojma, sdílí pravou půlku první vitráže vlevo od hlavního vchodu se sv. Janem Sarkanderem. Narodil se 26.12.1751. Otec mu záhy zemřel, a proto nemohl jít studovat a stal se pekařem. Ve Znojmu se dostal do kontaktu s premonstráty, kteří mu umožnili vystudovat gymnázium. Později díky podpoře mecenášů vystudoval teologii ve Vídni.

V Římě vstoupil do nově založené řehole redemptoristů a teprve ve 34 letech byl vysvěcen na kněze. Dalších 20 let pracoval v Polsku, kde založil první sídla redemptoristů severně od Alp. Jeho plodná náboženská a sociální práce skončila r. 1808, kdy Napoleon Bonaparte kongregaci v Polsku rozehnal. Zbytek života strávil Hofbauer ve Vídni, kde horlivě bojoval proti řízení církve státem. Svůj věhlas si nezasloužil urozeným původem či vysokým vzděláním, ale svými znalostmi náboženských a sociálních otázek. Je uctíván jako patron Vídne a patron pekařů. Svatořečen byl r. 1909.

-jihá-

Mariánská slavnost v Uničově

Už od založení města byla v Uničově velmi živá úcta k Panně Marii, o čemž svědčí skutečnost, že farní kostel byl zasvěcen Panně Marii Nanebevzaté. Pozdější legendy o zázračném zachránění města jen potvrzují, že občané města se často svěřovali do ochrany Panny Marie, a mnohokrát se na vlastní kůži přesvědčili, že příměluva Matky Boží je neklamala. První pověst, která hovoří o záchraně města Pannou Marií pochází z roku 1424, druhá pak z roku 1468. I když se obě verze v detailech rozcházejí, přesto v průběhu staletí nikdo z věřících lidí nepochyboval, že město Uničov skutečně zázračně zachránila sama Panna Maria před nepřáteli a jeho zničením, a proto každoroční oslava jejího Nanebevzetí byla středem pozornosti všech občanů. Jedním z projevů vděčnosti a úcty k Panně Marii byla také zvláštní vosková svíce (původně dlouhá jako uničovské hradby), kterou každoročně uničovští obětovali Panně Marii na svátek jejího Nanebevzetí. Tato slavnost voskové svíce se dokonce stala jednou z největších událostí církevního roku v Uničově.

Období 2. světové války i další poválečné události velkolepé oslavy svátku Panny Marie v Uničově na dlouhou dobu přerušily. Úcta k Panně Marii však ve farnosti mezi věřícími nezmizela. Během oněch let se projevovala niterně a skromně, ale zůstala. Zprávu, že se po více než 50 letech svátek Nanebevzetí Panny Marie v Uničově bude připomínat slavnostnějším způsobem než doposud, mnozí farníci uvítali. Měli a mají přece Matku Boží stále vroucně rádi.

V sobotu 13. srpna večer jsme tedy oslavili její svátek velkolepěji než jiné roky, ale také trochu jiným způsobem než v dávné minulosti. Tentokrát zde nebyla středem pozornosti vosková svíce, která se kdysi nesla v průvodu městem, ale Panna Maria, pomocnice a ochránkyně města. Cílem sobotní slavnosti nebylo ani tak obnovení staré tradice, která zde existovala ještě před 2. světovou válkou, ale spíše snaha prohloubit ještě více lásku a vděčnost Panně Marii, naší Matce.

Další významné svátky v září a říjnu:

- 8. září - Narození Panny Marie
- 14. září - Povýšení sv. Kříže
- 15. září - Svátek Sedmiboletné Panny Marie

Tato slavnost byla netradiční také tím, že jsme na ni pozvali novokněze P. Pavla Stušku z Hradčovic, aby sloužil slavnostní mši sv. a udělil nám novokněžské požehnání. Zatímco v minulosti ji sloužili vždy zasloužilí děkanové uničovští a nebo věhlasní kazatelé z okolí. Také v pobožnosti, která následovala po mši sv., nefigurovala vosková svíce jako obětní dar Panně Marii, jak tomu bylo dříve, ale dostala úplně jiný ráz – stala se zdrojem světla pro mnoho svící v rukou věřících, kteří si toto světlo nesli jako symbol víry, kterou si uchovali přes mnohá pronásledování až do dnešních dnů. Vděčnost jsme pak všichni projevíli svými příměluvnými modlitbami na farní zahradě, která svým způsobem možná dnes připomíná legendu o záchraně města daleko lépe než cokoli jiného: přítomnost Panny Marie nám na farní zahradě připomínala socha s ochranným pláštěm, která zvlášť vynikala na pozadí restaurovaných uničovských hradeb. Na nich měla podle pověsti stát velká ženská postava a to ve chvíli, kdy město zachvátil oheň založený nepřáteli. Také náš pohled přes tyto hradby směřuje na benkovský kopec, odkud Pannu Marii měla vidět jedna zbožná žena z Litovle. Scenérie na farní zahradě tedy příhodně připomíná tuto legendu ze středověku: „A když král Matyáš se svými Huny přitáhl k Uničovu a nemohl se zmocnit města ani lstí ani násilím, byla z netrpělivostí ihned zapálena předměstí ze všech čtyř stran. Během požáru spatřila z benkovského kopce nějaká zbožná litovelská paní, která zde cestovala kvůli nějaké záležitosti, velkou ženskou postavu stát na městských hradbách, která svým velkým modrým pláštěm přikryla celé město, takže mu oheň nemohl uškodit.“ (citace kronikáře Pešiny z Čechorodu v Mars Moravicum)

Letošní slavnost Nanebevzetí Panny Marie byla tedy snahou obnovit starou tradici, která v Uničově už dříve existovala, ale zcela novým způsobem, který by oslovil i dnešního člověka. Nelze si přát nic jiného, než aby úcta a vděčnost k Panně Marii i touto slavností porostla a aby láska k Matce Boží zůstala v našich srdcích a v srdcích lidí dalších generací.

-jj-

- 16. září - sv. Ludmila
- 22. září - Františka Slavatova
- 28. září - sv. Václav
- 4. října - sv. František z Assisi
- 9. října - bl. Vintíř
- 20. října - sv. Vendelín

dětské okénko

Pranostiky v září

*Jiljí jasný - podzim krásný.
 Na svatého Štěpána krále léta už nemáme.
 Panny Marie narození - vlaštoviček rozloučení.
 Po svatém Kříži podzim se blíží.
 Od Panny Marie Bolestné teplota rychleji poklesne.
 Svatá Ludmila deštěm obmyla.
 Po svatém Matouši čepici na uši.
 Na svatého Mořice nesej pšenice - bude samá metelice!
 Na Kosmu a Damiána chladno bývá zrána.
 Na svatého Václava bývá bláta záplava.
 Přijde Václav, kamna připrav!
 Je-li o Michalu jasná noc, zvěstuje to zimy moc.
 Na svatého Jeronýma stěhuje se už k nám zima.*

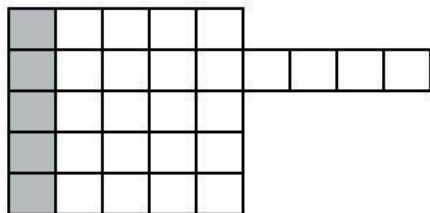
Tradice

Příchod podzimu je v české tradici spojen s posvícením, na Moravě s hody. Jedná se o podzimní slavnost na památku posvěcení chrámu. Datum konání posvícení bylo od vesnice k vesnici jiné: Někde se hody slavily o sv. Janu jinde v říjnu - neděli po sv. Havlu (tzv. císařské posvícení), v září na P. Marii, v červenci na sv. Annu, v dubnu po sv. Jiří či v listopadu po sv. Martinu...

Podzimní slavnost zároveň oslavuje šťastnou sklizeň a ukončení zemědělských prací. Na posvícení se lidé připravovali nejméně týden předem: úklid, velké nákupy a zabíjačka. To nesmělo chybět. Pekly se posvícenské koláče a po posvícenské mši se na stůl nosil prý nejslavnější oběd v celém roce. Obvykle bývala kromě polévky pečená husa s knedlíky a se zelím, kuřata, vepřová, zapíjelo se pivem. Večer se samozřejmě konala v hospodě posvícenská zábava. Staročeské posvícení prý trvalo celý týden.

Posvícení bylo jakýmsi společným poděkováním za úrodu. Touto slavností začíná doba podzimu. -jiko-

Doplňovačka

plod smrku
 původní jméno sv. Cyrila
 poslední písmeno řecké abecedy
 bratr Marie a Marty
 Modlitba.....Páně

Řešení:
 (škola)

Vtipy:

„Nováku, časuj nám sloveso chodit!“
 „Chodím...chodíš...chodí...“
 „Rychleji“, přeruší ho paní učitelka.
 „Běžím, běžíš...“

Holič se ptá zákazníka: „Je to tak dobré?“
 Zákazník: „Trochu delší, prosím...“

Početní příklad:

5 koček chytí 5 myší za 5 minut.
 Kolik koček bude třeba k tomu,
 aby chytily 100 myší za 100 minut?
 (5 koček)

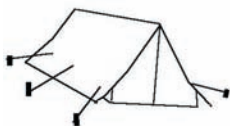
-klárka-

Rébus

(studená pochoutka a bydlení pod stanem)

Z 50 ina

O

Jdu do školy

Zase pospíchám do školy,
 doufám, že mám všechny úkoly.
 Pane, pomoz mi v učení,
 ať to není jen mučení.

Výuka náboženství v novém školním roce 2005/06:

- 1. - 2. třída pondělí (13:45) Mgr. Dagmar Řezníčková
- 3. - 5. třída středa (13:15) PhDr. Emilie Zatloukalová
- 6. - 9. třída čtvrtek (15:00) P. Josef Janek
 (začátky vyučování budou ještě upřesněny)

Hudební rubrika

Milí farníci,

v minulém čísle jsme si něco pověděli o jednotném zpěvu chorálních nápěvů, zvláště Otčenáše.

Totéž se týká sjednocení zpěvu písní i ordinárií z jednotného kancionálu. Dnes je jasné, že jednotný kancionál, ze kterého zpíváme, se tvůrcům, byť měli dobrý úmysl, příliš nepovedl. Byl to pokus o sjednocení zpěvu lidu na celém území Česka. Jednak se jaksi pozapomnělo na to, že každý kraj má jiné historické prameny, zvyky a zpěvnost; jiný zpěvník byl vydáván v Praze, jiný v Olomouci, jiný v Ostravě, a za druhé, úpravy některých vžitých písní nám připadají po rytmické stránce násilné. To se týká právě písní, které se ustálily na chorálních základech, později se do nového kancionálu dostaly svázané do pevného taktu, což je pro přirozený zpěv násilné. Zmatek do celého projektu přinesly i různé verze písní pro danou oblast. (viz např. olomoucká a brněnská (česká) verze písně „Bože chválíme tebe“) Nesporným přínosem je, že mnoho písní převzatých z Boží cesty má současné, Kristologicky hodnotné texty. Řada staromilských dlouhých textů některých písní z Boží cesty již dnešního věřícího neoslovuje...

Prozatím, než další, nový kancionál bude na světě, bych se přimlouval zpívat podle současného. Týká se to především i způsobu zpěvu neopakovanější části zpívané mše a to ordinária. Zatím se projevuje jakási rytmická nejednotnost mezi zpěvem a doprovodem varhan. Žel, na nácvik a odstranění nešvarů ve zpěvu, kdy je přítomna většina věřících, je prostor jen několik minut přede mší, kdy lze doufat, že procvičený způsob zpěvu si budeme čerstvě pamatovat. Zkušenost ale zatím prakticky ukazuje, že je to marná námaha. Během následujících několika minut po začátku mše se opakují tytéž chyby. Co s tím? Mávnout rukou a nechat to tak? Pokusit svolat mimořádný „plenární“ nácvik? Vyzkoušet příspěvek v časopise? Typickým příkladem, kdy lid dotvoří dílo autora je zpěv Břízova „*Pane, smiluj se*“. Poslední zvolání „*Pane smiluj se*“ je ve všech vydáních a dodatcích kancionálu psá-

no v notách stejně dlouhé jako první. Tedy ne „*Páááánéééé smiluj se*“. Prakticky to vypadá tak, že varhaník skončí svůj part a lid vesele vyzpěvuje dál. Sice to vypadá „nějak divně“, ale už je to za námi a hurá na *Gloria*. Pátral jsem kdysi po důvodech tohoto prodlužování i u pramene, bylo mi naznačeno, že už jen z úcty ke skladateli by se neměly žádné ochotnické úpravy provádět („*me to spíváme takle, me zme si ož zvykle*“, pod.). P. Bříza měl jistě svůj dobrý důvod pro to, aby notv napsal tak. iak isou podánv v kancionálu:

Další ukázkou nerytmického zpěvu je Břízově „*Svatý*“. Z nepochopitelných důvodů se roztrhne nádechem část nedělitelného verše ...*jenž přichází ve jménu Páně*... V této části varhany opět utečou a lid dozpívá verš podle svého. Opět platí jednoduchá pomůcka: tak, jak verše recitujeme, tak by se měly i rytmicky správně zpívat.

Pozn.

V sobotní slavné poutní mši 13.8. se zpívalo překvapivě velmi dobře rytmicky. Čím to bylo? Inu, svým gramaticky správným způsobem lidového zpěvu ordinaria i mariánských písní nás, uničovany, převálcoval autobus zpívajících poutníků ze Šternberka. Hm, hm... *-jako-*

Napomenutí literátské, těm, kteří dobře zpívati neumějí

Vydané z hlavního města Prahy z kůru Tejnského (16. stol.)

Kdo žádáš zpíváním Boha chváliti a bližním svým k vzdělání posloužit.

Zpívej rozumně, nebeč jako tele,
sám tvůj vřesk nic neprospívá v kostele.

Vypovídej slova ostře a vážně,
srdce k Bohu obracej snažně.

Hleď tónu, přestávek dobře užítí,
směšných koleatur nechtěj činiti.

Toto pak především pilně zachovej,
na kantora svého nejvíc pozor dej,
on nechť začíná, s ním nezačínej,
za ním se v třetí slabice počna zpívej,
vždy v přestávkách, v konci verše přestaň,
necht' finálu kantor vždy vydržuje sám.

Ať začne vejš neb níž, zpívej pohodlně,
a nespíchej ani se za ním nevěleč,
neb to obě jest velmi mrzutá věc.

Sprav se v tom s kantorem, nic sám nečině,
natáhni se neb tvůj hlas omylně,
za jiným nevej, aniž dvoj hlasu,
rač zpívat přestaň a modli se k Bohu.

Ale zpívej přirozeným hlasem svým,
budeš Bohu i dobrým lidem milým.
Vážně do knih hleď, po stránkách nehlídej,
ne po paměti, než jak text jest zpívej.

Zanech smíchu, šeptání a rozprávek,
ukaž žes Boha milující člověk.
Rozuměj co mluvíš a komu zpíváš,
jinak sobě a bližním neprozpíváš.

Slušně a pobožně, z lásky k Bohu zpívej,
tak se dvakrát modlit budeš, to znej,
za tebe, za bližní své po všem světě,
mysl jiným hneš k následování tě.

...a že s umírněností lidového zpěvu to nebylo nikdy jednoduché, dokazuje tento přepis dokumentu objeveného na kůru Týnského kostela v Praze na Staroměstském náměstí.

Jak to bylo s našimi varhanami

Velké ohně, které měly vždy zničitliv jak na vlastní budovu kostela, tak i na vybavení uvnitř, jsou zaznamenány v letech 1395, 1468, 1531, 1595, 1643, 1779, 1796. V r. 1643 na kostele shořel krov, zřítla se gotická křížová klenba (kromě klenby nad nynějším kůrem, Česká (Německá) kaple, obě dvě věže, čtyři zvony, fara, 275 domů.

...*Dankwart (velitel Švédů, kteří Uničov obléhali a údajně i požár založili), ačkoliv byl katol. náboženství nevalně příznivý, nechal kostel a faru za značných nákladů opravit, kromě jižní věže, která zůstala až do r. 1743 (tj. téměř 100 let !!!) neopravena. Až po dalším požáru 1779, kdy kostel, ještě ne zcela opraven, vyhořel znovu, včetně fary, školy 104 domy, 43 stodol s obilím. Za pomoci císařovny Marie Terezie byla jižní věž opravena, kostel dostal valenou klenbu, 1783 byly ulity nové zvony, vše nahrazeno výtvary méněcennými. Klenba byla ztlačena, bez žeber, pilíře čtyřhranné, střizlivé struktury, jedna věž dostavěna osmihranem. Tak působí kostel přes imponující zevnějšek střizlivým dojmem, další oprava 1889 mu valně neprospěla...*

První varhany v kostele, která byly v kostele postaveny, pochází z roku 1656, jejich původ je neznámý, byly zničeny. Následující byly postaveny v r. 1738, autor není také znám. V roce 1743 – 1745 údajně postavil varhany na hudební kruchtu slezský varhanář Michael Röder (skříň se zachovala dodnes).

Varhany byly postaveny do jediného korpusu. Hrací stůl byl vestavěn do skříně. Varhany byly několikrát přestavovány: 1784 varhanářem Františkem Schwarzem z Uničova, 1825 varhanářem Josefem Ignácem Welzlem z Králík. Roku 1848 varhanář **František Seibler posunul varhanní skříň více dozadu**, aby se získal prostor pro hudebníky, provozující figurální hudbu, z nichž někteří stávali až za varhanami. (*František Seibler, varhanář z Uničova, zde vlastnil dílnu ve 40 letech 19. stol. Ppod. autor dnes již neexistujících varhan ve filiálním kostele kláštera minoritů z r. 1852, které hrály až do 60 let, zanikly rukama vandalů. Na kůru dlouho pak stála prázdná skříň s několika prospektovými píšťalami, která byla odstraněna*). Dále, 1859 Johanem Blasmayerem z Olomouce, 1865 po přerušení jednání s Blasmayerem přestavěny firmou Franz Rieger z Krnova.

1900 – 1905 byly varhany totálně přestavěny uničovskou firmou Eduarda a Vilé-

ma Braunera v tehdy oblíbeném romantickém duchu, skříň byla vzadu rozšířena o další část, hrací stůl byl nový, s větším rozsahem klaviatur, tj. 56 tónů, otočený čelem k oltáři, ovládání bylo změněno na

pneumatické.

V 70 letech Braunerův pneumatický nástroj byl již natolik zdecimován a poškozen působením dřevokazného hmyzu, že již nebylo možno, i přes úpornou, ale marnou snahu tehdejšího varhaníka neustále zalepovat otvory po řádění hmyzu, kterými unikal vzduch, na nástroj dále hrát. V těchto letech došlo k jednání mezi farním úřadem a firmou Varhany Krnov o nabídce návrhu na opravu a rekonstrukci varhan. Konečný návrh z r. 1976 předpokládal ponechání dosavadní památné barokní skříně včetně cínového prospektu a zhotovení zcela nového „vnitřku“, tj. nového hracího stolu, píšťal, traktury, vzdušnic a měchů. Nástroj měl být vybudován podle osvědčených barokních dispozičních zásad s přihlédnutím k současným varhanářským a varhanickým zvyklostem, s čistě mechanickým ovládním.

Nabídka firmy Varhany Krnov byla v tehdejší době velmi slibná. Následně po nabídkovém řízení došlo skutečně postupně k opravě varhaní skříně. Starý nástroj byl (místními farníky) rozebrán a spálen, Kovové píšťaly jsme tehdy spolu s p. Brachtlem (dnes dílna Kánský-Brachtl) roztřídili po rejstřících a uložili v improvizovaných regálech v jižní věži kostela. Velká část těchto píšťal byla však bezohledně pošlapána zedníky provádějící práce na fasádě kostela. Dnes z původních píšťal nelze zkompletovat jediný rejstřík. Ošetření barokní skříně proti působení červotočem bylo svěřeno opět místním farníkům, kteří konzervaci provedli velmi neodborně a to tradičními toxickými prostředky. Nátěr v odstínu červenohnědého mramorování, opravu a zlacení žezeb a soch provedla brněnská restaurátorská dílna. Pro kostel je jistě velká škoda, že rekonstrukce nakonec nebyla uskutečněna, i když firma Varhany Krnov byla natolik vstřícná farnímu úřadu, že nabídla dodat s ohledem na nedostatek finančních prostředků varhany po částech. Také je škoda, že nabídka nebyla využita už jen z důvodu relativně nízkých tehdejších cen.

Následné období z hudebního hlediska bylo velmi skromné, od r. 1974, kdy se odmíčely Braunerovy varhany, se hrálo jen na různá harmonia, či el. varhany až do r. 1980, kdy byl kostelu zapůjčen z klášterní kaple v Moravské Třebové na dobu neurčitou malý, zcela nedostačující pneumatický nástroj. Ten byl instalován dovnitř Röderovy skříně a sloužil zde k liturgickým účelům zhruba 12 let až do roku 1992

Zdálo se, že otázka varhan byla odsunuta na velmi neurčitou dobu. V této době se naskytla lákavá příležitost zakoupit demontované a uložené varhany Rieger-Kloss z varhaního sálu pražské HAMU. Po dlouhých peripetiích a konzultacích

o vhodnosti pořízení tohoto nástroje nakonec varhany byly zakoupeny za zůstatkovou částku 0,5 mil. Kč. Ale, varhany nebylo možno jednoduše instalovat dovnitř Rödrovy skříně, bylo proto doporučeno elektrické ovládání, stroj byl umístěn volně v zákrytu za skříní, poškozené píšťaly byly opraveny. Byly částečně ozvučeny píšťaly v prospektu, hrací stůl byl umístěn volně na bok skříně. Ještě před hlavní stavbou byla stržena stará dřevěná podlaha a nahrazena železobetonovou skolepínou (žel, kvalitní dlouhodobě sušené fošny nebylo možno zajistit), narycho byly dokončeny zednické práce na vntitřní straně velkého okna a byla provedena výmalba omítky nad prostorem kůru.

(Jeden den před demontáží lešení po malířích jsem zjistil, že jeden z hudlajících andlíků původně třímal v ruce trumpetku. Bylo mi líto, že bych andlíkovi tuto možnost pro budoucnost odepřel. Ale v tak krátké době nebylo reálné vyrobit kopii trumpetky po vzoru sousední sošky. Proto jsem andlíkovi upevnil do ruky sopránovou zobcovou flétnu (z NDR, která stejně nikdy neladila) natřenou bílou barvou, na kterou pískaly mé děti první hudební zvuky. Tato drobná příhoda je dávana k dobru místními průvodci návštěvníkům kostela.

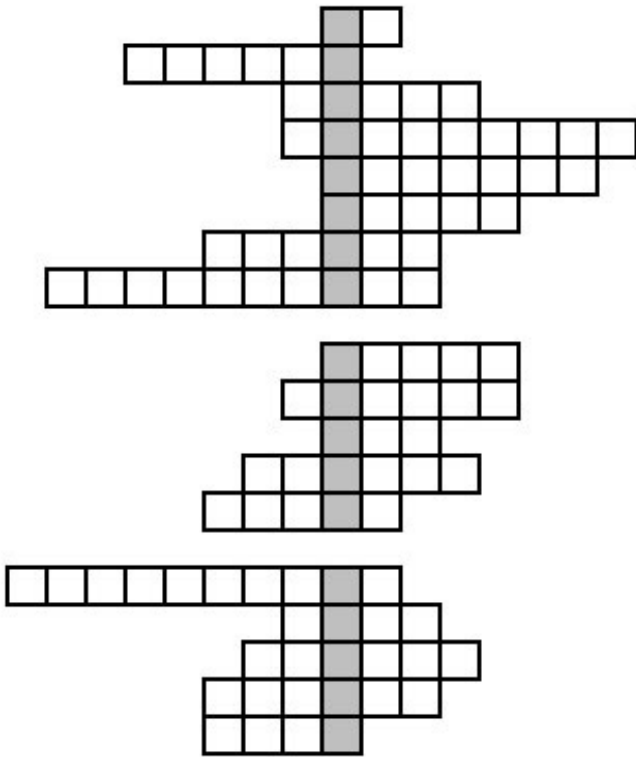

Andlík s flétnou

Dnes lze s jistotou konstatovat, že tento krok, ačkoliv byl podložen souhlasnými názory odborníků, byl, z hlediska stylovosti, chybný. Jak je známo, přemístování varhan do různých prostorů je vždy problematické a vždy sebou přinese řadu potíží a zklamání. Navíc, v době po r. 1994 se z řad rozpadajícího se kolosu Varhany Krnov rekrutovala řada mladých nadějných varhanářů pracujících v malých soukromých dílnách, které by bylo možno později oslovit o nabídku na stylovou rekonstrukci Röderových varhan, Ovšem, takový vývoj se tehdy nedal předpokládat a zakoupení varhan vzhledem k nabízené ceně bylo pro farnost lákavé. Ale i tak, po 10 letech užívání je otázka zkvalitnění zvuku těchto varhan stále otevřená. (pokračování) -jako-

Žalмовá luštěnka pro dospělé

Jestliže si přečtete pozororně a s radostí uvedené žalmy, správný výsledek luštění Vás nemine.

- 1).....posvátných horách **Žalm 87**
- 2).....spása pramení mi z tebe
- 3) jsem odložen mezi **Žalm 88**
- 4) pomoz, k tobě volám
- 5) Hospodine, Bože, kdo je **Žalm 89**
- 6) Tvá jsou, tvá je i země
- 7) Ve vidění promluvil jsi
- 8) Davida, svého
- 9) bude moje ruka při něm,
- 10) pevně bude státjako
- 11) věrný svědekoblaky
- 12) pokryl jsi ho
- 13) Dlouho ještě, Hospodine?..... ses natrvalo
- 14) Pojdte,.....Hospodinu **Žalm 95**
- 15) my lid, jež on
- 16) mezi všemio jeho divech **Žalm 96**
- 17) neboť je Hospodin
- 18) a podle své pravdy

Tajenky z čísla 1, 2 a 3 v případě zájmu o drobnou výhru zaslejte už nyní vložením obálky do schránky na faře. Potěší nás vaše velká účast. Obálku označte heslem „KRÍŽOVKA“. Uveďte svoji zp. adresu. -jiše-

OZNÁMENÍ

Kdo prodá levně slušnou kytaru pro potřeby farních akcí? mob.737181428

Hudební festival

pod záštitou Arcibiskupství olomouckého
pozvánka na koncerty v Uničově:

4.9. neděle
18. hod.	Vladimír Roubal - varhany
Vladimír Rejlek - trubka
(Koncertní síň)
13.9. úterý
19. hod.	Dechové kvinteto
průvodní slovo - Ilja Hurník
(Koncertní síň)
5.10. středa
17. hod.	Milan Langer - klavír
Dana Vlachová - housle
Mirloslav Petráš - violoncello
(Koncertní síň)
9.10. neděle
8.30 hod	Český filharmonický sbor
(Farní kostel, mše sv.)
12.10. středa
19. hod.	Čeněk Pavlík - housle
Eva Šilharová - klavír
(Koncertní síň)

Vážení farníci,
Chceme vám připomenout, že naše farní knihovna je pro vás nadále k dispozici. Jsou zde knihy pro děti, mládež, duchovní četba, beletrie, životopisy svatých a slavných osobností naší církve.
Přijďte, čekáme na vás každou neděli po mši svaté !

Výzva

Malý farní pěvecký sbor - schola přijme další chlapce a děvčata. Zahodte ostych a přijďte nás posílit ! První poprázdňinové setkání bude 9.9. v 19. hod. faře.

Akce v září

3.9. SO pouť na sv. Hostýn	odj. 7:00
11.9. NE pouť do Nové Dědiny	zač. 11:00
15.9. ČT pouť do Jívové	odj. 16:30
17.9. SO pouť za povolání do Olomouce	odj. 13:00

Jednoměsíčník POKOJ VÁM! vydává římskokatolická farnost v Uničově. Neprodejné! Určeno pro vnitřní potřebu farnosti.
Redakční rada: P. Josef Janek (-jj-), Jiří Hájek (-jihá-), Jitka Šenková (-jiše-), Dagmar Řezníčková (-daře-), Jaroslav Kocůrek (-jako-) Jitka Kocůrková (-jiko-), František Vomáčka (-frvo-), František Kovařík (-frko-), Klárka Hájková (-klárka-)
TiskneTiskárna - LIT, s.r.o, Litovel. Tel.: 737 132 766. E-mail: vomacka.fany@seznam.cz
Příspěvky posílat do 20 dne v měsíci psanou formou, na disketě, elektronickou poštou. Nevyžádané příspěvky se nevracejí.
Římskokatolický farní úřad, Kostelní náměstí 11, 783 91 Uničov, tel: 585 054 500, E-mail: rkfunicov@tiscali.cz